

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 55.876/3
van 28 april 2014

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering 'houdende de
rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges'

Op 28 maart 2014 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 22 april 2014. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jan SMETS en Kaat LEUS, staatsraden, Jan VELAERS en Lieven DENYS, assessoren, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Pierrot T’KINDT, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 28 april 2014.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

Gelet op tal van andere aan een termijn gebonden adviesaanvragen die door de kamer dienen te worden onderzocht en de omvang van het ontwerp, heeft de Raad van State geen diepgaand onderzoek over elk van de bepalingen ervan kunnen verrichten, zelfs niet met betrekking tot de zo-even genoemde punten. Het advies dient dan ook met dit voorbehoud te worden gelezen.

De Raad van State betreurt in dit verband dat een verzoek om, wegens de overbevraging van de afdeling Wetgeving, de adviestermin met veertien dagen te verlengen tot 12 mei 2014, werd geweigerd, alhoewel de gemachtigde liet weten dat het te nemen besluit pas op 1 januari 2015 in werking zou treden, met andere woorden meer dan een half jaar nadat dit advies wordt gegeven.

Het onderzoek werd overigens bemoeilijkt doordat de tekst van het decreet ‘betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges’ (hierna ook: het decreet), zoals aangenomen op 26 maart 2014 door het Vlaams Parlement, pas op 4 april 2014 beschikbaar werd gesteld via de website van het Vlaams Parlement.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het om advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering strekt ertoe de rechtspleging te regelen voor drie Vlaamse bestuursrechtscolleges, te weten het Milieuhandhavingscollege, de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen.

Deel 1 van het ontwerp bestaat uit een aantal algemene, voor elk van de voornoemde rechtscolleges geldende bepalingen. Het gaat om definitiebepalingen, de vaststelling van de zetel van de rechtscolleges, het optreden van raadsmanen, de sanctie op het niet-naleven en de wijze van berekening van termijnen, de woonplaatskeuze, de indiening en de kennisname van stukken, de afstand van geding, de samenhang, het ambtshalve opvragen van stukken of inlichtingen, de indiening en de registratie van het verzoekschrift en de regeling van de onderscheiden kosten.

Deel 2 (“Bestuurlijke geldboete en voordeelontneming”) houdt specifieke voorschriften in voor de rechtspleging voor het Milieuhandhavingscollege. Benevens een afwijkend termijnvoorschrift betreft het bepalingen in verband met de vereenvoudigde procedure, het “vooronderzoek” in de (gewone) vernietigingsprocedure, het getuigenverhoor, het deskundigenonderzoek, de plaatsopneming, de zitting en de beraadslaging van het rechtscollege en de uitspraak van de arresten, de betichting van valsheid, de toepassing van de bestuurlijke lus, en de herziening en de verbetering van de arresten.

Deel 3 (“Vergunningsbeslissingen”) handelt over de rechtspleging voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Het voorziet in specifieke bepalingen over de indiening van het verzoekschrift, de vereenvoudigde procedure, de tussenkomst, het administratieve kort geding (vordering tot schorsing, eventueel bij uiterst dringende noodzakelijkheid en met voorlopige maatregelen) en de opheffing van het schorsingsarrest, het “vooronderzoek” in de (gewone) vernietigingsprocedure, het getuigenverhoor, de zitting en de beraadslaging van het rechtscollege en de uitspraak van de arresten over vernietigingsberoepen, de betichting van valsheid, de toepassing van de bestuurlijke lus, de bemiddeling, de hervatting van het geding, de geldboete wegens kennelijk onrechtmatig beroep, en de herziening en de verbetering van de arresten.

In deel 4 (“Verkiezingsbetwistingen en mandaatgeschillen”) zijn specifieke bepalingen opgenomen die gelden inzake de rechtspleging voor de Raad voor Verkiezingsbetwistingen.

Deel 5 bevat opheffings-, overgangs- en slotbepalingen.

RECHTSGROND

3.1. Voor het ontworpen besluit kan rechtsgrond worden gevonden in het decreet ‘betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges’. Dit decreet is op 26 maart 2014 goedgekeurd door het Vlaams Parlement en ter bekrachtiging aan de Vlaamse Regering overgezonden, maar is op het moment dat dit advies wordt gegeven nog niet bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.¹ Het gaat onder meer om (onderdelen van) de artikelen 3, 10, 16, 17, 19, 20, 39, 40, 42, 43, 45 en 96.

3.2. Een aantal bepalingen van het ontworpen besluit zijn bezwaarlijk in verband te brengen met de machtigen aan de Vlaamse Regering vervat in het decreet, maar wel met onderdelen ervan waarin geen machtigen voorkomen. Voor die bepalingen kan evenwel rechtsgrond worden gevonden in de algemene uitvoeringsbevoegdheid (artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’), gelezen in samenhang met de betrokken onderdelen van het decreet.

3.3. Artikel 109, § 3, van het ontwerp bevat een specifieke regeling voor de Raad voor Verkiezingsbetwistingen in verband met het afnemen van het getuigenverhoor. Daarbij wordt bepaald dat dit verhoor wordt afgenomen “overeenkomstig artikel 25, tweede tot en met vijfde lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973”. De bepalingen waaraan wordt gerefereerd bevatten ook de eedformule die getuigen die onder eed worden verhoord, dienen af te leggen.

Afgezien van de bezwaren die een dergelijke manier van normeren met zich meebrengt, dient hier vooral de aandacht te worden gevestigd op het rechtsgrondprobleem. Uit het in artikel 192 van de Grondwet opgenomen legaliteitsvereiste – zowel voor het bepalen van de gevallen waarvoor een eed wordt opgelegd, als voor het vaststellen van de eedformule – volgt

¹ Voor het onderzoek heeft de Raad van State zich gebaseerd op de door het Vlaams Parlement aangenomen tekst (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2383/6).

dat er, op Vlaams niveau, een uitdrukkelijke decretale bepaling voorhanden dient te zijn om het afleggen van een eed op te leggen en daarvoor de formule vast te stellen. In het decreet is geen dergelijke bepaling te vinden, zodat op dit punt een rechtsgrondprobleem rijst.

3.4. In het tweede tot het vijfde lid van de aanhef van het ontwerp wordt verwezen naar het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, het Provinciedecreet van 9 december 2005, het decreet van 19 december 2008 ‘betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn’ en het decreet van 8 juli 2011 ‘houdende de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen en houdende wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn’. Zoals de gemachtigde overigens heeft erkend, strekt geen van die decreten het ontworpen besluit tot rechtsgrond.

ALGEMENE OPMERKINGEN

4. Het zou de rechtszekerheid ten goede komen als niet enkel voor verzoekschriften en de erbij horende overtuigingsstukken, maar ook voor de (andere) processtukken² en de overtuigingsstukken die eventueel samen daarmee kunnen worden ingediend, opgave zou worden gedaan van de in acht te nemen vormelijke en inhoudelijke vereisten. Dit is des te meer noodzakelijk indien een sanctie is verbonden aan het niet (tijdig of volledig) in acht nemen van die vereisten, in welk geval ook die sanctie dient te worden bepaald.³

5. Sommige van de opdrachten die in bepalingen van het decreet aan de Vlaamse Regering worden toevertrouwd om het verloop van de rechtspleging voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges nader te regelen, worden in het ontworpen besluit niet of slechts gedeeltelijk uitgevoerd.

Zo wordt in het ontwerp in het geheel geen uitvoering gegeven aan artikel 36, § 1, derde lid, van het decreet, waarbij aan de Vlaamse Regering wordt opgedragen om de procedureregels te bepalen voor de toepassing van dat artikel, dat handelt over de mogelijkheid voor het Milieuhandhavingscollege of de Raad voor Vergunningsbetwistingen tot al dan niet volledige en definitieve instandhouding van de rechtsgevolgen van een door zo een rechtscollege geheel of gedeeltelijk vernietigde bestuurlijke beslissing. Ook wordt, behalve ten aanzien van de verwerende partij in respectievelijk de artikelen 63, tweede lid, en 64, derde lid, 1°, van het ontwerp en in weerwil van de ruimere opdracht aan de Vlaamse Regering in artikel 40, § 3, eerste en tweede lid, van het decreet, in het kader van de regeling van het administratieve kort geding bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen niet overgegaan tot de bepaling van “de vervaltermijnen waarbinnen de partijen (...) hun nota’s indienen” en van “de wijze waarop de partijen in kennis worden gesteld van de neerlegging van (...) de nota’s”.⁴ Inzake de voorlopige

² In de eerste plaats de nota’s van de verzoekende en de verwerende partijen, en de schriftelijke uiteenzettingen van de eventuele tussenkomende partijen.

³ Immers, op basis van de voor advies voorliggende tekst is niet duidelijk hoe is om te gaan met kwesties als, bijvoorbeeld, een antwoordnota die niet is ondertekend of een wederantwoordnota die is ingediend door een raadsman die geen advocaat is en niet doet blijken van een schriftelijke volmacht.

⁴ Bemerkt het meervoud in die onderdelen van de twee genoemde leden van artikel 40, § 3, van het decreet.

maatregelen die in dat kader kunnen worden bevolen, worden in de artikelen 56 en 57, § 2, van het ontwerp zelfs enkel voorschriften opgenomen voor het inleidende verzoekschrift, terwijl de Vlaamse Regering bij artikel 41, zevende lid, van het decreet nochtans de opdracht heeft gekregen om met betrekking tot die maatregelen “de procedure” te bepalen.

Ook wat die aspecten van de rechtspleging betreft zal in een regeling moeten worden voorzien.

6. Ook de opgave van de onderzoeksmaatregelen lijkt nog nuttig te kunnen worden uitgebreid. Specifiek in deel 3 van het ontwerp, dat betrekking heeft op de rechtspleging voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen, ontbreken bepalingen over het deskundigenonderzoek en de vaststellingen ter plaatse, zoals die wel voorkomen in deel 2 betreffende de rechtspleging voor het Milieuhandavingscollege. Uit het oogpunt van consistentie valt overigens niet goed in te zien waarom in de ruimere regeling van de onderzoeksmaatregelen in deel 2, nu eens de kamervoorzitter bij beschikking (voor het getuigenverhoor en de plaatsopneming) en dan weer de kamer bij tussenarrest (voor het deskundigenonderzoek), daarvoor bevoegd wordt gemaakt.

7. Hier en daar in het ontwerp worden bepalingen van het decreet in herinnering gebracht door ze over te nemen of te parafraseren, al of niet met toevoeging van elementen die in de betrokken decretale bepaling niet voorkomen. In dat verband kan bij wijze van voorbeeld worden verwezen naar de artikelen 46, 67, 88 en 111, § 1, tweede lid, van het ontwerp (de vermelding dat het arrest “de gronden” moet bevatten, is een parafrasering van het bepaalde in artikel 32, tweede lid, van het decreet dat de arresten “met redenen omkleed” moeten worden), de artikelen 53, §§ 2, zesde lid, 3 en 5, 54, eerste en tweede lid, 104, §§ 2, zesde lid, 3 en 5, en 105, eerste en tweede lid (overname van het bepaalde in artikel 39, §§ 2 en 3, derde tot vijfde lid, van het decreet), en artikel 100, §§ 2 en 4, eerste lid (herneming van artikel 42, § 3, eerste en derde lid, van het decreet, en wat het laatstvermelde lid betreft een onvolledige herneming).

Het overnemen in een lagere regeling van bepalingen van een hogere regeling dient te worden vermeden. Niet alleen is een dergelijke werkwijze op het normatieve vlak overbodig aangezien ze geen nieuwe norm tot stand brengt, maar bovendien kan ze tot verwarring leiden over de precieze aard van het in de lagere regeling opgenomen voorschrift en kan ze inzonderheid aanleiding ertoe zijn dat later uit het oog wordt verloren dat alleen de hogere regelgever het betreffende voorschrift kan wijzigen. Ook kan die werkwijze verwarring doen ontstaan over het ogenblik van inwerkingtreding van het betreffende voorschrift.

Het overnemen van decretale bepalingen in een besluit van de Vlaamse Regering kan dan ook alleen maar worden gedoogd in zoverre zulks noodzakelijk is voor de leesbaarheid van het besluit, in welk geval een uitdrukkelijke verwijzing naar de relevante decreetsbepaling het aangewezen middel zal zijn om de aard van die bepaling herkenbaar te houden (“overeenkomstig artikel ... van het decreet”).

De redactie van de desbetreffende ontworpen bepalingen zal dienovereenkomstig moeten worden aangepast en de draagwijdte ervan zal uiteraard moeten overeenstemmen met die van de overgenomen decretale regel. Een herneming van een decretale regel zonder meerwaarde is zonder meer te vermijden.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

AANHEF

8. De aanhef dient in overeenstemming te worden gebracht met wat hiervoor is opgemerkt over de rechtsgrond van het ontworpen besluit. Dat betekent dat vooraan in de aanhef een verwijzing naar artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 dient te worden toegevoegd, en dat de verwijzingen naar het Gemeentedecreet, het Provinciedecreet en de decreten van 19 december 2008 en 8 juli 2011 weggelaten moeten worden.

Wat de decretale rechtsgrond betreft, zou in het eerste lid van de aanhef (dat het tweede wordt) meer precies moeten worden aangegeven welke bepalingen ervan als rechtsgrond fungeren.

DISPOSITIEF

Deel 1. Algemene bepalingen

Artikel 1

9. In artikel 1, 3°, van het ontwerp wordt het begrip “advocaat” omschreven als “een persoon die als advocaat ingeschreven is op de lijst van de stagiairs, het tableau van de Orde of de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie”. De vraag rijst of deze omschrijving in overeenstemming is met het vrij verkeer van diensten (artikel 56 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie).

Op “de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie” worden enkel advocaten opgenomen die op grond van de artikelen 477*quinquies* en volgende van het Gerechtelijk Wetboek, ter omzetting van richtlijn 98/5/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 1998 ‘ter vergemakkelijking van de permanente uitoefening van het beroep van advocaat in een andere lidstaat dan die waar de beroepskwalificatie is verworven’, de *vrijheid van vestiging* genieten,⁵ hetgeen hun onder meer de mogelijkheid biedt om handelingen te stellen van vertegenwoordiging en verdediging in rechte.⁶

Diezelfde mogelijkheid komt evenwel ook toe aan advocaten die, zonder op de laatstgenoemde of een andere in artikel 1, 3°, van het ontwerp genoemde lijst te zijn ingeschreven, gerechtigd zijn tot het *vrij verrichten van diensten* op grond van de artikelen 477*bis* en volgende van het Gerechtelijk Wetboek, waarmee de omzetting is verwezenlijkt van

⁵ Zie artikel 432 van het Gerechtelijk Wetboek en de verwijzing naar dat artikel in artikel 477*quinquies*, § 2, eerste lid, 1°, van datzelfde wetboek.

⁶ Zie daarvoor specifiek artikel 477*sexies*, § 1, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, met dien verstande dat de in die bepaling vermelde voorwaarde dat de betrokken advocaten “optreden in samenwerking met een advocaat die is ingeschreven op het tableau” hier niet kan gelden, aangezien die beperkende voorwaarde op grond van artikel 5, lid 3, eerste alinea, van richtlijn 98/5/EG slechts kan worden gesteld als de betreffende handelingen zijn voorbehouden aan advocaten, wat hier niet het geval is (zie immers artikel 3, tweede lid, van het ontwerp).

richtlijn 77/249/EEG van de Raad van 22 maart 1977 ‘tot vergemakkelijking van de daadwerkelijke uitoefening door advocaten van het vrij verrichten van diensten’.⁷

Teneinde in overeenstemming te zijn met die laatste richtlijn, dient de definitie van het begrip “advocaat” in artikel 1, 3°, van het ontwerp zo te worden aangepast dat ze ook de categorie advocaten omvat waarop die richtlijn van toepassing is.

10. In uitvoeringsbesluiten gebruikte begrippen hebben in principe dezelfde betekenis als in het decreet waaraan uitvoering wordt gegeven. Het is dan ook niet duidelijk waarom in artikel 1, 7°, van het ontwerp de definitie van “beveiligde zending” letterlijk wordt overgenomen van artikel 2, 8°, van het decreet.⁸ Een motief zou de leesbaarheid van het uitvoeringsbesluit kunnen zijn: door de definities ook in het besluit zelf op te nemen, dient bij het lezen ervan niet telkens teruggegrepen te worden naar het decreet. Vraag is dan wel waarom enkel die definitie wordt overgenomen en andere niet.⁹

Artikel 3

11. In de tweede zin van artikel 3, eerste lid, van het ontwerp is het woord “handelsbekwame” te vervangen door het woord “handelingsbekwame”.

12. Volledigheidshalve zou in de tweede zin van artikel 3, tweede lid, van het ontwerp ook de bijstand ter zitting dienen te worden vermeld. Daartoe kunnen tussen de woorden “de later ingediende processtukken” en de woorden “uiterlijk voor het sluiten van de debatten”, de woorden “of de bijstand ter zitting” worden ingevoegd.

13. Terwijl in het derde lid van artikel 3 van het ontwerp melding wordt gemaakt van een “schriftelijke volmacht”, slaat het woord “schriftelijk” in het tweede lid van dat artikel niet op de volmacht, maar op de verzending. Teneinde beide bepalingen op mekaar af te stemmen, zou in de tweede zin van het tweede lid van dat artikel kunnen worden geschreven: “Hij bezorgt deze schriftelijke volmacht ...”.¹⁰

⁷ Zie de bedoelde artikelen in deel II, boek III, titel Ibis, hoofdstuk I, van het Gerechtelijk Wetboek en bemerk het ontbreken van elke verwijzing naar artikel 432. Zie inzonderheid artikel 477ter, § 1, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, waarbij erop dient te worden gewezen, wat de in de bepaling onder 1° van dat lid vermelde voorwaarde betreft om voor vertegenwoordiging en verdediging in rechte te “handelen in samenwerking met een advocaat die ingeschreven is op het tableau”, dat die voorwaarde in dit geval in artikel 5, tweede streepje, van richtlijn 77/249/EEG niet afhankelijk is gesteld van de toekenning aan advocaten van een alleenrecht op de uitoefening van die werkzaamheden.

⁸ Overigens heeft de overname van onderdeel c), waarin wordt bepaald dat ook “elke andere door de Vlaamse Regering toegestane betekeniswijze waarbij de datum van kennisgeving met zekerheid kan worden vastgesteld”, weinig zin. Het nut van die bepaling in het decreet is het bieden van een rechtsgrond aan de Vlaamse Regering om op dat vlak normerend op te treden.

⁹ Voor de termen “College” (artikel 1, 2°) en “bestreden beslissing” (artikel 1, 6°) wordt wel terugverwezen naar het decreet.

¹⁰ Vergelijk ook met artikel 16, 3°, van het ontwerp.

Artikelen 5 en 6

14.1. Inzake de aanvang van de termijnen vermeld in hoofdstuk 3 (“Rechtspleging”) van het decreet en in het ontworpen besluit, bepaalt artikel 5, eerste lid, van het ontwerp dat de dag van de akte of de gebeurtenis welke de termijn doet ingaan, niet in de termijn wordt begrepen. Bij artikel 6, eerste lid, van het ontwerp wordt daaraan voor de betekening bij aangetekend schrijven toegevoegd dat de betekening, behoudens bewijs van het tegendeel door de geadresseerde (waarbij de datum van aanbieding door de postdiensten telt, niet de feitelijke kennisneming van de beveiligde zending op een later tijdstip), wordt geacht te gebeuren de werkdag na de datum van de poststempel van het aangetekend schrijven.

In zijn rechtspraak over de bepaling van het aanvangspunt van termijnen voor de indiening van akten in beroeps- of bezwaarprocedures na kennisgeving bij aangetekende brief (zonder ontvangstmelding) heeft het Grondwettelijk Hof erop gewezen dat het redelijk verantwoord is dat, om rechtsonzekerheid te vermijden, de termijn begint te lopen vanaf een datum die niet afhankelijk is van de handelwijze van de partijen. Daartoe kan acht worden geslagen op de datum waarop de aangetekende brief aan de woonplaats van de betrokken partij is aangeboden, zonder rekening te houden met de datum waarop zij de brief, in voorkomend geval, daadwerkelijk heeft afgehaald. Volgens het Hof kan de doelstelling om rechtsonzekerheid te vermijden worden bereikt door de termijn te laten ingaan op de dag waarop de geadresseerde naar alle waarschijnlijkheid van de akte waarop hij kan reageren kennis heeft kunnen nemen. Daarbij is die dag meermaals omschreven als de derde werkdag volgend op die waarop de aangetekende brief aan de postdiensten werd overhandigd, tenzij de geadresseerde het tegendeel bewijst.¹¹

Omdat voor de regeling die is opgenomen in het ontwerp echter uitgegaan wordt van de tweede werkdag die volgt op de datum van de afgifte van het aangetekend schrijven aan de postdiensten, wordt ter overweging gegeven om ook de derde werkdag als uitgangspunt te nemen, mede gelet op het gegeven dat het soms om zeer korte termijnen gaat.

14.2. Mede omwille van de soms erg korte termijnen, dient er eveneens op te worden gewezen dat in vergelijkbare regelingen voorzien is in termijnverlening voor bepaalde categorieën van personen.¹² De stellers van het ontwerp zullen het ontwerp vanuit dit oogpunt aan een nieuw onderzoek dienen te onderwerpen: in zoverre het om wezenlijk verschillende categorieën gaat die gelijk behandeld worden, zal daarvoor immers een deugdelijke verantwoording gegeven moeten kunnen worden.

15. Het bepaalde in het derde lid van artikel 6 van het ontwerp heeft betrekking op de hypothese die in het eerste lid wordt geregeld (betekening bij aangetekend schrijven), en niet op de hypothese vermeld in het tweede lid (betekening door de fysieke afgifte tegen

¹¹ Zie, onder meer: GwH 2 juni 2010, nr. 66/2010, B.4.2. Vergelijk bijvoorbeeld met de regeling opgenomen in artikel 53bis, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek en in artikel 4, § 2, derde lid, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 ‘tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State’ (hierna: algemeen procedurereglement van de Raad van State).

¹² Zie bijvoorbeeld de regeling opgenomen in artikel 55 van het Gerechtelijk Wetboek en in de artikelen 89 en 90 van het algemeen procedurereglement van de Raad van State.

ontvangstbewijs). Duidelijkheidshalve voege men het bepaalde in het derde lid dan ook beter toe aan het eerste lid.

Artikel 7

16. In artikel 7, §§ 2 en 3, tweede lid, van het ontwerp wordt beter geschreven dat de griffier “alle betekeningen” (niet “alle proceshandelingen”) rechtsgeldig verricht op de gekozen woonplaats.

Deze opmerking geldt eveneens voor artikel 9 van het ontwerp.

Artikel 8

17. Het verdient ter wille van de rechtszekerheid aanbeveling om in het ontwerp uitdrukkelijk te bepalen welk gevolg een Vlaams bestuursrechtcollege dient te hechten aan het verzuim van de verwerende partij om tijdig het administratief dossier te bezorgen of mee te delen dat zij dat dossier niet in haar bezit heeft.¹³

Artikel 9

18. Er wordt ter overweging gegeven om in artikel 9, eerste zin, van het ontwerp ook te bepalen dat de griffier ermee belast is om bij betekeningen die een termijn doen ingaan, melding te maken van de toepasselijke termijn.¹⁴

19. De tweede zin van artikel 9 van het ontwerp kan beter aanvangen met de woorden “De verrichtingen”. De woorden “Deze zendingen” slaan immers op de beveiligde zendingen die in de eerste zin aan bod komen. De laatste zin heeft echter geen betrekking op beveiligde zendingen.

Artikel 17

20. In artikel 17, § 2, eerste lid, 3°, van het ontwerp kan volledigheidshalve het best worden gespecificeerd dat het verzoekschrift niet wordt geregistreerd als het geen woonplaatskeuze “overeenkomstig artikel 7, § 1” bevat.

¹³ Vergelijk met artikel 21, derde en vierde lid, van de wetten op de Raad van State.

¹⁴ Vergelijk met de artikelen 14*bis*, § 2, 14*ter*, 14*sexies* en 65/1, § 2, van het algemeen procedurereglement van de Raad van State.

Artikel 20

21. Artikel 20 van het ontwerp dient te worden ondergebracht in deel 3 van het ontwerp, aangezien krachtens artikel 21 van het decreet enkel voor beroepen bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen de betaling van een rolrecht is verschuldigd.

22. De verplichting het verschuldigde rolrecht te storten “op de rekening van het Fonds Bestuursrechtscolleges”¹⁵ is voor de burger weinigzeggend.¹⁶ Voor zover de griffier, bij het krachtens artikel 21, § 5, eerste lid, van het decreet schriftelijk op de hoogte brengen van de verzoekende of tussenkomende partij van het verschuldigde bedrag, ook telkens melding maakt van alle relevante gegevens – dus ook van het rekeningnummer waarop moet worden gestort – kan die regeling worden aanvaard. Gelet op de sanctie van de onontvankelijkheid van het beroep en gelet op de niet-regulariseerbaarheid van de niet-tijdige betaling,¹⁷ verdient het aanbeveling om dit ook expliciet in het ontwerp te bepalen.

Artikel 23

23. In het eerste lid van artikel 23, § 1, van het ontwerp lijkt het enkel te gaan om de “zending” van “afschriften” (met uitsluiting van uittreksels), terwijl het tweede lid louter betrekking lijkt te hebben op het verkrijgen van afschriften of uittreksels (los van de verzending ervan). Vraag is echter of dat wel strookt met de bedoeling van de stellers van het ontwerp.

Volgens de gemachtigde gaat het in artikel 23, § 1, eerste lid, van het ontwerp uitsluitend over de verzending van afschriften van verzoekschriften, processtukken, overtuigingsstukken en uitspraken op basis van het decreet en het ontworpen besluit, die door de griffier ambtshalve dient te gebeuren. Dat lid handelt derhalve niet over de toezending van stukken op verzoek.

Nog volgens de gemachtigde zou uit artikel 23, § 1, tweede lid, van het ontwerp moeten volgen dat de partijen en hun raads mannen – gezamenlijk – slechts één afschrift van verzoekschriften en uitspraken kosteloos verkrijgen.¹⁸

Eén en ander is echter niet voldoende duidelijk geregeld. De ontworpen bepaling zal derhalve aan een nieuw onderzoek onderworpen dienen te worden.

¹⁵ Het Fonds Bestuursrechtscolleges is opgericht bij artikel 21 van het decreet van 20 december 2013 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2014’.

¹⁶ Vergelijk met artikel 71, eerste lid, van het algemeen procedurereglement van de Raad van State, waarin het rekeningnummer vermeld is.

¹⁷ Artikel 21, § 5, van het decreet.

¹⁸ Er valt niet goed in te zien waarom de kosteloosheid van een eerste afschrift of uittreksel op aanvraag van de partijen of hun raads mannen niet mede geldt voor (andere) processtukken (dan het verzoekschrift).

Artikel 24

24. In artikel 24, tweede lid, van het ontwerp wordt beter nauwkeuriger verwezen naar het bedrag vermeld in “artikel 23, § 1, vierde lid” (niet: “artikel 23”).

Deel 2. Bestuurlijke geldboete en voordeelontneming

Artikel 26

25. In artikel 26 van het ontwerp wordt, uitsluitend voor de berekening van termijnen in gedingen voor het Milieuhandhavingscollege, bepaald dat de vervaldag die “valt binnen een periode dat de griffie gesloten is als vermeld in het huishoudelijk reglement”, wordt verplaatst naar de eerstvolgende werkdag. Er valt niet in te zien waarom die regeling beperkt is tot het Milieuhandhavingscollege, temeer daar de griffie voortaan voor elk Vlaams bestuursrechtcollege zal bestaan uit personeelsleden van een dienst van de Bestuursrechtcolleges en daar over de goedkeuring en wijziging van het huishoudelijk reglement zal worden beslist door de algemene vergadering van de Vlaamse bestuursrechtcolleges, met mogelijkheid tot afwijking door de eerste voorzitter.¹⁹

Artikel 27

26. In artikel 27, § 2, tweede lid, van het ontwerp kan beter worden geschreven dat de voorzitter van het college of de door hem aangewezen bestuursrechter uitspraak doet over “de klaarblijkelijke onbevoegdheid van het College” (niet over “zijn klaarblijkelijke onbevoegdheid”).

Eenzelfde opmerking geldt ten aanzien van artikel 60, § 2, tweede lid, van het ontwerp.

Artikel 28

27. Het is merkwaardig dat de termijn waarover de verweerder op grond van artikel 28 van het ontwerp beschikt om zich te verdedigen tegen de door de verzoeker ingeroepen middelen, vijftien dagen méér bedraagt dan de termijn van dertig dagen waarover de verzoeker beschikt om zijn middelen in het verzoekschrift uiteen te zetten.²⁰ Vanuit het oogpunt van het beginsel van de wapengelijkheid van de partijen zal deze verschillende behandeling verantwoord moeten kunnen worden. De Raad van State ziet niet meteen een mogelijke verantwoording.

¹⁹ Zie respectievelijk artikel 6, eerste lid, en de artikelen 7, tweede lid, 3°, en 9, zevende lid, van het decreet.

²⁰ Zie de artikelen 16.4.39 en 16.4.44 van het decreet van 5 april 1995 ‘houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid’, zoals respectievelijk gewijzigd bij artikel 69 en artikel 70 van het decreet.

Artikel 30

28. In artikel 30, tweede lid, van het ontwerp wordt naast de hypothesen van toevoeging van stukken aan de wederantwoordnota hetzij om te kunnen repliceren op de antwoordnota van de verweerder, hetzij omdat de stukken de verzoeker bij de indiening van het verzoekschrift nog niet bekend waren, het best ook nog het geval vermeld dat de verzoeker op dat ogenblik nog niet over de stukken kon beschikken als hij die via een derde diende te verkrijgen.

Artikel 34

29. De organisatie en de uitkomst van een getuigenverhoor belangen elke partij in een geding aan. Artikel 34, § 1, tweede lid, van het ontwerp dient dan ook in die zin te worden aangevuld dat niet enkel de aanvrager van dat verhoor, maar alle partijen in het geding schriftelijk worden ingelicht over de beslissing of een getuige zal worden gehoord, en in kennis worden gesteld van het proces-verbaal van getuigenverhoor.

Eenzelfde opmerking geldt ten aanzien van de artikelen 84, § 1, tweede lid, en 109, § 1, van het ontwerp.²¹

Artikel 36

30. In artikel 36, § 1, van het ontwerp dient het vierde lid, dat identiek is aan het tweede lid, te vervallen.

Artikel 37

31. In artikel 37, eerste lid, van het ontwerp dient te worden geschreven “de plaats, de dag en het uur mee waar *en waarop* zij ...”.

Artikel 42

32. In het eerste, vierde en vijfde lid van artikel 42, § 3, van het ontwerp wordt beter nauwkeuriger verwezen naar “artikel 16, zesde lid” van het decreet (niet: “artikel 16”).

Artikel 43

33. Artikel 43, § 3, eerste lid, van het ontwerp is aan te vullen teneinde, in het licht van artikel 42, § 1, 4° en 5°, mede rekening te houden met de eventualiteit van ondertekening van het proces-verbaal van de zitting door getuigen en deskundigen, alsook met de mogelijkheid dat zij,

²¹ Met dien verstande dat in die laatste bepaling ook dient te worden verwezen naar de in artikel 108 van het ontwerp bedoelde betrokkenen.

evenals de eventueel persoonlijk verschenen partijen waarvan reeds melding wordt gemaakt, die ondertekening weigeren.

Een gelijkaardige opmerking geldt ten aanzien van artikel 86, § 3, eerste lid, van het ontwerp.

Artikel 44

34. Uit artikel 44 van het ontwerp blijkt niet duidelijk wie de vertaler-tolk aanstelt. Op dit punt zal de ontworpen bepaling bijgesteld moeten worden. Voor zover het aan de partij die aannemelijk maakt dat zij de taal van de rechtspleging onvoldoende beheerst, zou worden overgelaten om een vertaler-tolk te kiezen, brengt de bepaling dat die moet worden gekozen “uit de lijst van de beëdigde vertalers-tolken die ter beschikking is op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel” praktische problemen met zich mee. Het zou voor de partijen eenvoudiger zijn om te werken met een lijst die beschikbaar is op de griffie van het college zelf.

Artikel 47

35. Artikel 47 van het ontwerp kan beter worden aangevuld. Als het immers nodig wordt geacht te bepalen dat het college ambtshalve middelen kan invoeren die niet in het verzoekschrift zijn opgenomen op voorwaarde dat ze de openbare orde betreffen,²² lijkt ook melding te moeten worden gemaakt van de mogelijkheid tot ambtshalve afwijzing van het beroep op basis van excepties (en eventueel zelfs van de mogelijkheid tot het opwerpen van andere middelen ten gronde)²³ die niet eerder in de loop van de rechtspleging zijn aangebracht. Voor al die gevallen verdient het tevens aanbeveling om uitdrukkelijk voor te schrijven dat slechts tot dat optreden kan worden overgegaan als uit het proces-verbaal van de zitting blijkt dat de partijen de mogelijkheid hebben gekregen om daarover standpunt in te nemen of na een heropening van de debatten met het oog op die standpuntbepaling.²⁴

Deze opmerking geldt eveneens voor artikel 89, eerste lid, van het ontwerp.

²² Vergelijk met de Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak, die middelen van openbare orde ambtshalve opwerpt zonder dat een wettelijke bepaling in die mogelijkheid voorziet. Volgens A. WIRTGEN acht de Raad van State zich daartoe verplicht, wegens het absoluut dwingend karakter van deze middelen en omdat middelen van openbare orde geacht worden altijd en van rechtswege aanwezig te zijn in het geding (A. WIRTGEN, *Middelen en het ambtshalve aanvoeren van middelen in het bijzonder*, Brugge, die Keure, 2004, 370).

²³ Bijvoorbeeld een nieuw middel dat steunt op feiten die de verzoeker voordien niet kende en die niet geacht kunnen worden gekend te moeten zijn.

²⁴ Zie in dat verband bijvoorbeeld EHRM 20 februari 1996, *Vermeulen v. België*.

Artikel 52

36. Aangezien het beroep bij het Milieuhandhavingscollege noodzakelijk een geschil tussen twee partijen is, is aan het einde van artikel 52, derde lid, van het ontwerp te schrijven “aan de andere partij” (niet: “aan de andere partijen”).

Deze opmerking geldt eveneens voor artikel 53, § 2, vierde lid, van het ontwerp.

Artikel 53

37. In het opschrift van deel 2, hoofdstuk 2, afdeling 5, onderafdeling 1, van het ontwerp moeten de woorden “van vernietiging” worden geschrapt, aangezien ook een arrest van het Milieuhandhavingscollege waarbij geen vernietiging is uitgesproken, vatbaar is voor herziening.²⁵

Eenzelfde opmerking geldt ten aanzien van deel 3, hoofdstuk 2, afdeling 8, onderafdeling 1, van het ontwerp.

38. Aan het einde van artikel 53, § 2, vijfde lid, van het ontwerp mag niet worden verwezen naar artikel 41, dat immers geen betrekking heeft op de organisatie van de zitting. Daarenboven zal ook dienen te worden verwezen naar artikel 43.²⁶

39. In paragraaf 4 van artikel 53 is geen verwijzing naar de ordeterminen vermeld in artikel 45 opgenomen. Er wordt ter overweging gegeven toch minstens een indicatie te geven van de termijn om uitspraak te doen over het beroep tot herziening

Deel 3. Vergunningsbeslissingen

Artikel 56

40. De gemachtigde stelt voor artikel 56 van het ontwerp als volgt te redigeren:

“Met behoud van de toepassing van artikel 15, bevat het verzoekschrift, naargelang het geval, het opschrift:

1° ‘verzoek tot vernietiging’;

2° ‘verzoek tot vernietiging met vordering tot schorsing’;

3° ‘verzoek tot vernietiging met vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid’;

4° ‘verzoek tot vernietiging met vordering tot het bevelen van voorlopige maatregelen’;

5° ‘vordering tot schorsing’;

²⁵ Zie de algemene formulering van paragraaf 1 van artikel 39 van het decreet en de vermelding in paragraaf 3, tweede lid, van hetzelfde artikel dat “degenen die bij het bestreden arrest partij waren, bij verzoekschrift een beroep tot herziening [kunnen] instellen”, dat is dus niet enkel de verwerende partij.

²⁶ Vergelijk met artikel 104, § 2, vijfde lid, van het ontwerp.

6° ‘vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid’;

7° ‘vordering tot het bevelen van voorlopige maatregelen’.”

Dit tekstvoorstel kan evenwel niet in zijn geheel worden aanvaard, aangezien uit de tekst van artikel 41, eerste lid, van het decreet duidelijk blijkt dat de vordering tot het bevelen van voorlopige maatregelen wordt opgevat als een accessorium van de vordering tot schorsing, al dan niet bij uiterst dringende noodzakelijkheid, en derhalve slechts kan worden ingesteld samen met een bepaald type schorsingsvordering.

Artikel 57

41. In artikel 57, § 1, 2°, van het ontwerp wordt in verband met de vordering tot schorsing het woord “hoogdringend” gehanteerd, terwijl in artikel 57, § 1, 3°, van het ontwerp in verband met de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid het woord “spoedeisendheid” wordt gebruikt. In de artikelen 40 en 41 van het decreet wordt evenwel enkel de term “hoogdringendheid” gehanteerd. Het verdient derhalve aanbeveling ook in artikel 57, § 1, 3°, de term “hoogdringendheid” te hanteren.

Artikel 60

42. In artikel 60, § 1, tweede lid, van het ontwerp dient te worden verwezen naar de artikelen 63, eerste lid, en 75, § 1, eerste lid, in plaats van naar de artikelen 62 en 74.

Artikel 62

43. *In fine* van artikel 62, § 1, eerste lid, van het ontwerp kan meer nauwkeurig worden verwezen naar artikel 19, eerste lid, 2° en 3°.

44. In artikel 62, § 2, eerste lid, 1°, van het ontwerp dient te worden verwezen naar artikel 61, § 3, 1°, in plaats van naar (het onbestaande) artikel 60, § 3, 1°.

45. Aan het einde van artikel 62, § 2, eerste lid, 3°, van het ontwerp voege men volledigheidshalve de woorden “overeenkomstig artikel 7, § 1” toe.

46. In artikel 62, § 2, eerste lid, 4°, van het ontwerp dient het woord “hij” te worden vervangen door de woorden “de verzoeker”.

47. In artikel 62, § 2, eerste lid, 5°, van het ontwerp wordt beter verwezen naar artikel 61, § 3, 2°, in plaats van naar artikel 3 (zie artikel 17, § 2, eerste lid, 5°, van het ontwerp).

48. In artikel 62, § 2, vijfde lid, 2°, van het ontwerp moet worden verwezen naar artikel 76 in plaats van naar artikel 75.

Artikel 63

49. In artikel 63, eerste lid, van het ontwerp dient respectievelijk te worden verwezen naar de artikelen 19, eerste lid, 1°, en 60, § 1, tweede lid, in plaats van naar de artikelen 18, eerste lid, en 59.

Artikel 66

50. In artikel 66, § 1, van het ontwerp moet worden verwezen naar de artikelen 61 tot 64 in plaats van naar “artikel 60, 61, 62 en 63”.

51. In artikel 66, § 2, eerste lid, 2°, van het ontwerp dient het woord “inzake” te worden vervangen door het woord “inzage”.

52. In artikel 66, § 2, eerste lid, 3°, van het ontwerp kan nog meer specifiek worden verwezen naar artikel 20, *eerste en tweede lid*, van het decreet en dienen *in fine*, na de woorden “een partij”, de woorden “of een belanghebbende” te worden toegevoegd.

53. Aan artikel 66, § 3, eerste lid, van het ontwerp dienen de woorden “en aan de belanghebbenden” te worden toegevoegd.

Artikel 69

54. In artikel 69, tweede lid, van het ontwerp moet worden verwezen naar onderafdeling 5 in plaats van naar onderafdeling 6.

Artikel 70

55. In artikel 70, eerste lid, van het ontwerp moet worden verwezen naar onderafdeling 6 in plaats van naar onderafdeling 7.

Artikel 72

56. Men redigere artikel 72, eerste lid, van het ontwerp als volgt:

“Als het College de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing geschorst heeft met toepassing van deze afdeling en de verweerder of de tussenkomende partij binnen de vervaltermijn vermeld in artikel 70, eerste lid, geen verzoek tot voortzetting van de rechtspleging heeft ingediend, deelt de griffier de partijen per beveiligde zending mee dat de kamer uitspraak zal doen over de vordering tot vernietiging van de bestreden beslissing.”

57. In artikel 72, tweede lid, van het ontwerp kan duidelijkheidshalve worden bepaald dat met de erin bedoelde betekening wordt verwezen naar de mededeling bij beveiligde zending bedoeld in artikel 72, eerste lid, van het ontwerp.

58. In artikel 72, vierde lid, van het ontwerp dient te worden verwezen naar artikel 85, § 1, in plaats van naar artikel 63.

Eenzelfde opmerking geldt ten aanzien van artikel 73, § 2, tweede lid, van het ontwerp.

Artikel 73

59. Men redigere artikel 73, § 1, van het ontwerp als volgt:

“Als het College de vordering tot schorsing, met toepassing van deze afdeling, heeft verworpen en de verzoeker binnen de vervalttermijn vermeld in artikel 70, tweede lid, geen verzoek tot voortzetting van de rechtspleging heeft ingediend, deelt de griffier de partijen per beveiligde zending mee dat de kamer ten aanzien van de verzoeker de afstand van geding zal uitspreken, tenzij de verzoeker binnen een vervalttermijn van vijftien dagen, die ingaat de dag na de dag van de betekening, vraagt te worden gehoord.”

60. In artikel 73, § 3, van het ontwerp dient te worden geschreven “een verzoekschrift tot schorsing, met toepassing van deze afdeling, hebben ingediend en een verzoek tot voortzetting van de rechtspleging” in plaats van “een verzoekschrift tot schorsing, in toepassing van afdeling 4, hebben ingediend en een verzoek tot voortzetting van de procedure”.

Artikel 75

61. In de inleidende zin van artikel 75, § 1, van het ontwerp kan nog meer precies worden verwezen naar artikel 60, § 1, tweede lid, en *in fine* van artikel 75, § 1, 1°, a), van het ontwerp naar artikel 19, eerste lid, 1°.

Artikelen 76, 78 en 82

62. Er dient ook voor de tussenkomende partij te worden voorzien in de mogelijkheid om geïnventariseerde overtuigingsstukken in te dienen in de loop van het geding voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen.²⁷

²⁷ Hierbij dient acht te worden geslagen op het gegeven dat in het verzoekschrift tot tussenkomst enkel de ontvankelijkheid van de tussenkomst moet worden aangetoond, zodat gelijkaardige beperkingen als vervat in de artikelen 78, tweede lid, en 80, tweede lid, van het ontwerp, niet kunnen worden gesteld ten aanzien van de tussenkomende partij wanneer ze een eerste schriftelijke uiteenzetting indient.

63. In artikel 78, tweede lid, van het ontwerp wordt het best ook gewag gemaakt van de mogelijkheid om nieuwe overtuigingsstukken in te dienen in het geval dat die stukken noodzakelijk zijn voor repliek op de antwoordnota van de verweerder of in het geval dat de verzoeker bij de indiening van het verzoekschrift niet over die stukken kon beschikken en ze slechts via een derde kon verkrijgen.

Artikel 83

64. Aan het einde van artikel 83 van het ontwerp schrijve men “aan de andere partijen” in plaats van “aan de partijen”.

Artikel 84

65. De gemachtigde is het ermee eens dat in onderafdeling 2 van deel 3, hoofdstuk 2, afdeling 5, van het ontwerp een gelijkaardig artikel als artikel 35 van het ontwerp moet worden opgenomen.

Artikelen 85, 86, 89 en 90

66. In artikel 85, § 3, dienen de niet correcte verwijzingen naar artikel “17, 6de lid”, en artikel 17 van het decreet te worden gecorrigeerd door te verwijzen naar artikel 16, zesde lid, ervan.

Artikelen 95, 97 en 100

67. In de artikelen 95, § 2, tweede lid, en 97, eerste lid, van het ontwerp dient te worden verwezen naar respectievelijk artikel 42, § 2, derde lid, en artikel 42, § 1, van het decreet in plaats van naar artikel 40 § 2, derde lid, en artikel 40, § 1, ervan.

68. In de artikelen 97, tweede lid, 5°, en 100, § 3, derde lid, 3°, van het ontwerp wordt het best gepreciseerd dat de termijn wordt bedoeld die is vermeld in respectievelijk “punt 4°” en “punt 2°”.

69. In artikel 100, § 1, van het ontwerp moet worden verwezen naar “de zitting, vermeld in artikel 97, tweede lid, 5°”.

Artikelen 101 en 102

70. De artikelen 101 en 102 van het ontwerp dienen van plaats te wisselen.

71. Er kan worden overwogen het huidige artikel 101 van het ontwerp aan te vullen naar analogie van de artikelen 46 tot 49 van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2012

‘houdende de rechtspleging voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen’. Bovendien dient in artikel 101, eerste lid, van het ontwerp te worden verwezen naar artikel 14 in plaats van naar artikel 13.

Artikel 103

72. Aan het einde van artikel 103, vijfde lid, van het ontwerp wordt kennelijk een verwijzing beoogd naar artikel 24 in plaats van artikel 23. Dat artikel 24 voorziet evenwel in een indexatie op basis van de ABEX-index, wat niet strookt met artikel 43, tweede lid, van het decreet, waarin voor de bedragen van de geldboete wegens kennelijk onrechtmatig beroep bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen immers een aanpassing wordt voorgeschreven aan “de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen”.

De tekst van artikel 103, vijfde lid, van het ontwerp moet derhalve in overeenstemming worden gebracht met de decretale bepaling.

Artikel 104 en 105

73. In de eerste zin van artikel 104, § 4, van het ontwerp moet de verwijzing naar de artikelen 87 en 89 worden gewijzigd in een verwijzing naar artikelen 88 en 90.

74. Gelet op artikel 91 van het ontwerp moet in de artikelen 104, § 4, en 105, derde lid, van het ontwerp wellicht ook worden voorzien in de betekening van een herzieningsarrest en mogelijk ook van een verbeterend arrest aan het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waarin het betreffende onroerend goed is gelegen.

Deel 4. Verkiezingsbetwistingen en mandaatgeschillen

Artikelen 107 tot 111

75. De gemachtigde is het ermee eens dat in de artikelen 107, §§ 1, 3 en 4, en 111, § 1, tweede lid, 2°, van het ontwerp ook gewag dient te worden gemaakt van het betrokken district.

76. De gemachtigde is het ermee eens dat artikel 107, § 4, van het ontwerp dient te worden aangevuld met de *passus* “, en, in voorkomend geval, aan de kandidaten van wie de verkiezing of de verkiezingsrang wordt betwist”.

77. De gemachtigde verduidelijkt dat met de term “betrokkene” in artikel 108 van het ontwerp zowel de kandidaten van wie de verkiezing of de verkiezingsrang wordt betwist als de mandatarissen van wie het mandaat wordt betwist als andere belanghebbenden worden bedoeld. Zulks kan in dat artikel worden geëxpliciteerd.

De gemachtigde is het bovendien ermee eens dat ook in de erop volgende artikelen gewag moet worden gemaakt van de “betrokkene”.

78. In artikel 109, § 3, van het ontwerp wordt bepaald dat het getuigenverhoor wordt afgenomen overeenkomstig artikel 25, tweede tot vijfde lid, van de wetten op de Raad van State.

De gemachtigde is het ermee eens dat beter een autonome regeling betreffende het getuigenverhoor in het ontwerp wordt opgenomen, zodat hier niet verder hoeft te worden ingegaan op de bevoegdheidsrechtelijke en wetgevingstechnische problemen die rijzen door de verwijzing naar een federale wet in een besluit van de Vlaamse Regering.

79. Het eerste lid van artikel 110 van het ontwerp, dat niet in de onderverdeling in paragrafen van dat artikel is betrokken, is een overbodige herhaling van artikel 12 van het ontwerp en dient derhalve te worden weggelaten.

80. In artikel 110, § 6, van het ontwerp dient ook gewag te worden gemaakt van de getuigen.

81. In artikel 111, § 1, eerste lid, van het ontwerp dient te worden bepaald waar in het decreet de in dat artikel bedoelde termijn kan worden teruggevonden.

Artikel 112

82. De vraag rijst of de in artikel 112, § 2, tweede lid, van het ontwerp bedoelde schorsing wel verenigbaar is met de stringente termijn waarbinnen de Raad voor Verkiezingsbetwistingen uitspraak dient te doen.

Artikelen 113 en 114

83. De gemachtigde is het ermee eens dat de artikelen 113 en 114 van het ontwerp zonder voorwerp zijn en derhalve kunnen vervallen.

Deel 5. Opheffings-, wijzigings-, overgangs- en slotbepalingen

84. Aangezien deel 5 van het ontwerp geen wijzigingsbepalingen bevat, redigere men het opschrift van deel 5 van het ontwerp als volgt:

“Deel 5 - Opheffings-, overgangs- en slotbepalingen”.

Artikel 119

85. De uitvoering van een besluit moet gewaarborgd blijven over de wisseling van ministers heen, zodat de betrokken ministers op een abstracte wijze moeten worden weergegeven, met een omschrijving van hun bevoegdheden die relevant zijn voor de te regelen aangelegenheden.

In artikel 119 van het ontwerp dienen derhalve de verwijzingen naar de aangelegenheden “Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand,” “Natuur en Cultuur”, “Financiën, Begroting, Werk” en “Sport” te worden weggelaten.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Jo BAERT